

## Od Redakcji

Współczesna metodyka nauczania przekładu osadzona jest w realiach tłumaczeń na rynku usług językowych. W języku angielskim ten rynek określa się jako *market*, ale też *business* lub *industry*, co implikuje określone rozszerzenia znaczeniowe. Podobnie, jeśli chodzi o nazwę obszaru przekładoznawstwa, który zajmuje się kształceniem tłumaczy – przeszła i ona, i sam obszar szereg transformacji: od nauczania tłumaczenia w ramach praktycznej nauki języka obcego do autonomicznej poddziedziny przekładoznawstwa, ostatnio nazywanej pedagogiką przekładu. Wielotorowo prowadzone kształcenie tłumaczy wsparte jest badaniami przekładoznawczymi i praktyką dydaktyczną, przy czym ta ostatnia rozwija się w Polsce w ostatnich latach z niezwykle dynamiką.

Nowoczesne metody nauczania przekładu opierają się na zróżnicowanych podstawach epistemologicznych przekładoznawstwa funkcjonalnego i na metodologiach badania w działaniu, bazując na zupełnie zmienionych realiach edukacyjnych; zmienionych w wyniku pewnych zasadniczych przekształceń systemowych, takich jak proces boloński w Europie zainicjowany deklaracją z 1999 roku, jak również pod wpływem zmian cywilizacyjnych i w wyniku przejścia z analogowej do wirtualnej komunikacji społecznej.

*E-learning*, czyli edukacja on-line, komplementarne uczenie się, korzystanie z zasobów i serwisów internetowych, komunikacja przez media społecznościowe i fora dyskusyjne, łamanie konwencji edukacyjnych i wchodzenie w nowe tryby metodyczne poprzez tworzenie wirtualnych środowisk do autoedukacji, projektowanie kursów on-line,

telekolaboracja – wszystkie te elementy tworzą współczesne środowisko edukacyjne, w tym nową metodykę nauczania przekładu.

Jednym z efektów kształcenia po umowie bolońskiej miało być podniesienie poziomu zatrudnienia absolwentów szkół wyższych. Na pewno w sektorze usług tłumaczeniowych czynnik zatrudnialności wymiernie łączy się z podnoszeniem jakości kształcenia i rozszerzaniem oferty edukacyjnej dla kandydatów na tłumaczy. Różne formy współpracy między uniwersytetem a sektorem zatrudnieniowym są istotne, ponieważ budują korelacje w tym zakresie i zasadniczo przyczyniają się do tworzenia programów kształcenia odpowiadających potrzebom rynku. Oznacza to, że współczesna metodyka nauczania przekładu i same programy nauczania są nastawione na profesjonalne aspekty kompetencji tłumacza i biorą pod uwagę wymogi przemysłu tłumaczeniowego. Edukacja tłumacza ukierunkowana na profesjonalizm lepiej wykorzystuje potencjał kształceniowy i daje lepsze szanse zatrudnieniowe. Problemami natomiast są fragmentaryzacja rynku usług tłumaczeniowych, stale zmieniające się wymogi i normy profesjonalne oraz specyfika samego inter- i transdyscyplinarnego przekładoznawstwa. Niezwykle trudnym wyzwaniem dla pedagogiki przekładu jest wyposażanie uczących się we wszystkie potrzebne umiejętności, kompetencje i wiedzę; wręcz samo zdefiniowanie tychże jest niezwykle trudne. Stąd pochodzi koncepcja *transferable skills* Kiraly'ego<sup>1</sup>, czyli umiejętności transferowalnych, które nabywane są w trakcie formalnego procesu kształcenia na potrzeby dalszego autorozwoju tłumacza i elastycznego dostosowywania się do zawodowych potrzeb i wymogów rynku.

Celem niniejszego wydania *MOaP* jest zwrócenie uwagi Czytelników na zagadnienie profesjonalizacji w kształceniu tłumacza i pokazanie szeregu problemów z nią związanych. Tematyka tomu jest różnorodna, jednak w pewien sposób każdy artykuł tu zawarty dotyczy tego kluczowego zagadnienia.

Tom otwiera tekst Małgorzaty Brożyny-Reczko, który przedstawia najważniejsze wyniki badań nad twórczością i kreatywnością. Czy winno się włączać te aspekty do kompetencji tłumaczeniowej, a jeśli tak, to jak je rozwijać u studentów?

---

<sup>1</sup> D. Kiraly, *Pathways to Translation. Pedagogy and Process*, Kent State University Press, Kent, Ohio 1995.

Kolejna autorka, Joanna Dybiec-Gajer, przygląda się dwóm normom tłumaczeniowym: ogólnoeuropejskiej PN-EN 15038 oraz jej następcy – ni o zasięgu ogólnoswiatowym PN-EN ISO 17100, analizując ich implikacje dla dydaktyki przekładu oraz wpływ na profesjonalizację zawodu tłumacza.

Justyna Giczela-Pastwa sprawdza, w oparciu o przeprowadzone badanie, jakie podejście prezentują studenci translatoryki do proponowanej im w czasie studiów wiedzy teoretycznej oraz jakie wiążą z nią oczekiwania. Czy wyniki badań pozwolą potwierdzić przyjętą na wstępie hipotezę, że świadomość znaczenia owej wiedzy wzrasta wraz z nabywanym doświadczeniem? Autorka, udzielając odpowiedzi na to pytanie, wskaże jednocześnie, jak ważne zadanie stoi przed uczącymi teorii przekładu.

Artykuł Aleksandra Gomoli prezentuje wyniki ćwiczenia stanowiącego część diagnozy początkowej i mającego na celu określenie kompetencji tłumaczeniowych studentów rozpoczynających kurs pisemnego tłumaczenia polsko-angielskiego tekstów narracyjnych. Jakie pułapki czyhają na adeptów przekładu w tekście należącym do gatunku literatury podróżniczej i czy studenci będą w stanie sobie z nimi poradzić?

Anna Jankowska dzieli się z Czytelnikami swoim doświadczeniem zdobytym w trakcie prowadzenia kursu z zakresu audiodeskrypcji w trybie *blended learning*. Osoby pragnące przeprowadzić podobny cykl zajęć znajdą tu cenne wskazówki pozwalające usprawnić zarówno etap korekty prac, jak i organizację pracy studentów.

Artykuł Ewy Konefał prezentuje rosyjskojęzyczne badania nad dydaktyką tłumaczenia ustnego, udokumentowane w postaci autoreferatów rozpraw przedłożonych do obrony w celu uzyskania stopnia naukowego kandydata (pl. doktora) i doktora (pl. doktora habilitowanego) w latach 1937-2015.

Mariusz Marczak pokazuje, jak wykorzystać programy typu konfordanser w celu pobudzenia refleksji nad doświadczeniem w telekolaboracyjnych projektach tłumaczeniowych realizowanych na poziomie uniwersyteckich studiów przekładoznawczych. Korzyści płynące z zastosowania tego typu narzędzi okażą się zaskakująco szerokie.

Numer zamyka artykuł Katarzyny Wołek-San Sebastian poruszający problem nauczania nazw własnych w ramach tzw. bloku przekładowego

na studiach filologicznych, z uwzględnieniem różnic dla poszczególnych rodzajów przekładu.

Życząc przyjemnej lektury, zachęcamy do dyskusji i do dzielenia się własnymi doświadczeniami oraz spostrzeżeniami na łamach kolejnych tomów naszego pisma.

*Maria Piotrowska, Joanna Górniewicz*